

Wiadomości

Wtorek, 9 marca 2021

Wystawa jubileuszowa 70/70 w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

70 lat istnienia Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

[Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka](#) jest muzeum górniczym zaliczanym do największych na świecie. Posiada ekspozycje w Zamku Żupnym i w Kopalni Soli w Wieliczce na głębokości 135 m. Zamek i Kopalnia stanowiły od końca XIII w. do 1945 r. jedno przedsiębiorstwo produkujące sól. Obydwa obiekty są wpisane na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

WYSTAWA JUBILEUSZOWA 70 / 70

link do wydarzenia FB: [Jubileusz 70/70](#)

Od 70 lat w [Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka](#) prowadzona jest działalność naukowo-badawcza, wystawiennicza, edukacyjna i wydawnicza. W ostatnim okresie dużą wagę przykładają się do współpracy międzynarodowej - pracownicy instytucji uczestniczą w licznych projektach i konferencjach zagranicznych. Muzeum organizuje także cykliczną Międzynarodową Konferencję Muzeów Górniczych i Skansenów Podziemnych. Wszystkie te działania służą promocji historii solnictwa w Polsce i na świecie.

Twórcą Muzeum jest **Alfons Długosz** - pedagog, wizjoner, społecznik, fotografik i artysta. Był pasjonatem, który ocalił liczne górnicze zabytki. Początki Muzeum sięgają 1951 r. gdy zorganizował pierwszą wystawę prezentującą uratowane w kopalni przedmioty, narzędzia i maszyny. W ich poszukiwaniu przemierzał wraz z górnikiem Franciszkiem Krzeczkovskim dziesiątki kilometrów od dawna nieużywanych i niebezpiecznych wyrobisk. Dzięki jego zaangażowaniu i wysiłkowi powstała unikatowa w skali świata kolekcja dawnych,

drewnianych maszyn wyciągowych, które używano w kopalni zanim pojawiły się maszyny parowe. Z czasem zbiory rozrosły się tak bardzo, że A. Długosz postanowił zorganizować Muzeum. Zyskał przychylność Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz kopalni, która przeznaczyła na ten cel zespół komór Russegger i Maria Teresa na głębokości 135 m, a Ministerstwo wsparło projekt środkami finansowymi. W 1956 r. Muzeum stało się oddziałem Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, a już od 1961 r. działało jako samodzielna instytucja podlegająca Ministerstwu Kultury i Sztuki. Alfons Długosz został pierwszym dyrektorem Muzeum i funkcję tę pełnił do 1975 r.

W swej wizji muzeum wybiegł w przyszłość o całe dziesięciolecia zapewniając instytucji podziemne kino, punkt pocztowy i kawiarenkę. W sali kinowej, oprócz projekcji filmów, odbywały się konferencje np. PAN-u, tu także miało miejsce uroczyste otwarcie muzeum. Aby ułatwić zwiedzającym zrozumienie skomplikowanych czasem zagadnień technicznych, namalował wizerunki wielu maszyn i urządzeń, zapewniając oryginalne komentarze do ekspozycji. Obrazy tworzą ujednolicony cykl prac malarskich i są do dziś prezentowane na wystawie.

Oficjalne otwarcie ekspozycji Muzeum w Kopalni Soli miało miejsce 30 września 1966 r. i było włączone w uroczyste obchody Jubileuszu 1000-lecia Państwa Polskiego. Warto zaznaczyć, że Muzeum było już wcześniej częściowo dostępne do zwiedzania.

Zgromadzone zbiory i dokumentacja oraz badania prowadzone przez Muzeum posłużyły do **wpisania Kopalni Soli w Wieliczce na pierwszą Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w 1978 r.**

Muzeum Alfonsa Długosza obejmowało ekspozycję w Kopalni Soli. Kolejni dyrektorzy: Roman Kędra (1975-1992) i Antoni Jodłowski (1992-2015) skupili się na remoncie Zamku Żupnego, dawnej siedziby zarządu solnego przedsiębiorstwa. Dostępny od 1985 r. Zamek Środkowy (historyczna nazwa Dom Pośród Żupy) został przeznaczony na wystawy i magazyny zbiorów, Sala Gotycka pełni też rolę wielickiego Pałacu Ślubów. Natomiast Zamek Północny, po zakończonym remoncie w 1992 r. mieścił siedzibę administracyjną Muzeum, pracownie naukowe, bibliotekę i archiwum. Remont w budynku południowym ukończono w 1996 r. i urządzono w nim pracownie: archeologiczną, plastyczną, konserwacji papieru, salę wystawienniczo-edukacyjną, magazyny oraz restaurację.

W 2013 roku Zamek Żupny został wpisany na Listę UNESCO, tzn. wpis Kopalni Soli w Wieliczce na tej liście został rozszerzony o Zamek Żupny i Kopalnię Soli w Bochni i brzmie obecnie: *Królewskie kopalnie soli w Wieliczce i Bochni*.

Początek XXI w. to czas zmian aranżacji wystaw w Muzeum w Kopalni Soli. Ważnym wydarzeniem w 2013 r. było włączenie do ekspozycji Muzeum dwóch komór Aleksandrowice, po zabezpieczeniu i remoncie przeprowadzonym dzięki środkom unijnym. W roku 2017 dyrektor Jan Godłowski (funkcję pełni od 2016 r.) podjął decyzję o rozszerzeniu przestrzeni ekspozycyjnej Zamku. W tym celu zakupiono budynek przy ulicy Daniłowicza 12 i przeniesiono tam administrację, pracownie naukowe, bibliotekę i archiwum.

Zwolnione sale w Zamku Północnym obecnie czekają na remont, po jego zakończeniu zostanie w nim zorganizowana ekspozycja stała pt. *Solny klejnot w koronie* (projekt jest już gotowy), będzie też miejsce dla dużych wystaw czasowych.

Ekspozycje wielickiego Muzeum

[Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka](#) posiada ekspozycje w Zamku Żupnym i w Kopalni Soli w Wieliczce na głębokości 135 m.

Zespół Zamku Żupnego obejmuje: Zamek Środkowy (XIII-XIV w.), Zamek Północny (XIV w.), budynek południowy (XIX w.), basztę z czasów króla Kazimierza Wielkiego (XIV w.), mury obronne najstarszego zamku (k. XIII w.), pozostałości najstarszej w Polsce stołówki pracowniczej (XV w.) i najstarszy w Wieliczce, poszukiwawczy szyb górniczy (poł. XIII w.).

W Zamku Środkowym dostępne są ekspozycje stałe: *Pradzieje Wieliczki i okolic, Solniczki - małe arcydzieła sztuki, Sala Gotycka z portretami dawnych zarządców kopalni*

oraz wystawy czasowe.

Do ważnych zbiorów Muzeum należy kolekcja solniczek. W przeszłości naczynia te świadczyły o statusie oraz zamożności właściciela i wyznaczały miejsce przy stole dla najważniejszej osoby na uczcie. Kolekcja jest zaliczana do najcenniejszych na świecie - gromadzona od 1973 r. - obecnie liczy ok. 1000 obiektów, z których najbardziej reprezentatywne przedstawiono na wystawie. Naczynia przyprawowe pochodzą ze wszystkich kontynentów, wykonane są z różnych materiałów (srebro, złoto, porcelana, agat, majolika, szkło, drewno, fajans, cyna ...) i w znanych warsztatach złotniczych oraz wytwórniach porcelany na świecie.

Ekspozycja podziemna - Trasa Muzealna znajduje się w Kopalni Soli na głębokości 135 m. Obejmuje 19 komór, ok. 2000 zabytków i mierzy 1,5 km długości.

Prezentowane są tu następujące wystawy: *Tradycje górnicze, Sacrum w dziedzictwie solnym, Geologia złóż solnych Polski, Żupy Krakowskie - przedsiębiorstwo królewskie, Urządzenia i sprzęt do transportu pionowego, Warzelnictwo solne i odwadnianie kopalni, Dawne urządzenia i sprzęt górniczy, Sprzęt do transportu poziomego i pochylnianego, Mechanizacja robót górniczych, Turystyka w kopalni wielickiej, Rezerwat górniczy Maria Teresa (obecnie prowadzone prace zabezpieczające), Dzieje miasta górniczego Wieliczki, Komora Karol z kolejką elektryczną, Urządzenie do transportu pionowego - krzyż konny, Geologia złóż soli kamiennej i siarki (obecnie prowadzone prace zabezpieczające), Kierat do transportu pionowego, Maszyny do transportu pionowego i pochylnianego i Rezerwat górniczy Saurau.*

Na terenie Muzeum znajduje się też kaplica św. Jana Pawła II, komora widowiskowa im. Alfonsa Długosza, magazyny zbiorów, a także sala edukacyjna.

Trasę Muzealną zwiedza się w ramach biletu do Kopalni Soli w Wieliczce.

[Muzeum](#) podlega [Ministerstwu Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu](#).

Zapraszamy!!!

